

Jakub Stanjura

Srpny

Host, 2023, 183 strán

TEXT MÁRIA KARĽAKOVÁ

HODNOCENÍ 80 %

Na povrch schované, o to bolestivejšie psychicke násilie je hlavnou témou prvotiny Jakuba Stanjuri pod názvom Srpny. V románe sledujeme hlavnú postavu Danielu, ktorá je už od detstva spolu so sestrou Janou vystavená fyzickému a psychickému násiliu zo strany matky. Konfrontácia s rodinou a sestrou problému nepomôže. To, čo sa u nich doma s príchodom augusta podľa Daniely deje, popierajú. Daniela stretáva Štěpána a verí v nový krajší začiatok. Opak je pravdou.

Gaslighting je tichý, plazivý a je len začiatkom urputného boja a hľadania pravdy. Radovala som sa, až som narazila na Srpny, téma je to dôležité, konečne sa dostane k viacerým ľuďom a snád' aj pomôže. Sami pravdu niekedy poznáme, ale radi sa neúmyselne schovávame pred ňou až do momentu, keď ju uvidíme čiernu na bielom. Kedy už viac nie je možné o nej pochybovať, vyvracať, ospravedlňovať. Pozor, háčik je v tom, že vo väčšine prípadoch to tak nie je. Niekedy ani to nestačí.

Stanjura sa zahráva aj s nami. Pravdu nedostaneme a začínam mať pocit, že som zmanipulovaná aj samotným textom. Týždne mám pohodenú knihu na nočnom stolíku, aby som sa k nej teraz vrátila, a aj keď som rada, že Stanjura tuto tému otvára, som našťvaná. Na jednej strane ide o veľmi chytrý text, ktorý zhmotnil gaslighting, a tak ho zažívate sami v provizórnej forme, na strane druhej prísť s tak dôležitou témou formy psychického násilia a nevymedziť sa voči nej mi príde ako provokácia. Objektívnosť pravdy nie je naozaj to, na čo treba poukazovať.

Kniha je čtivá, aj keď je atmosféra ťaživá, až z nej mrazí, napísaná veľmi citlivo a rázne. Ako veľmi nás môžu poznačiť traumy z detstva a určovať našu budúcnosť? Osamelé smutné srpny. Kedy sa prestaneme konečne báť samoty?